

УДК 338.48:39

JEL Classification: Z32

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9\(42\).272-278](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.9(42).272-278)

М. О. Семків

Аспірант кафедри туризму, Харківського національного університету імені Семена Кузнеця, Харків, Україна

Теоретичні підходи до визначення поняття та сутності етнографічного туризму

Сьогодні гостро стоїть питання збереження етнокультурної спадщини та різноманіття народів, етносів і родових спільнот. Окрім процесів глобалізації, науково-технічного розвитку та зростання інформаційних навантажень, пандемія Covid-19, військове вторгнення на територію України, природні та антропогенні катаклізми не менше вплинули на індустрію туризму та збереження унікальної культури народів. Як наслідок, серед споживачів туристичних послуг підвищується увага до власної безпеки під час подорожі, інтерес до власного коріння, культури та традицій, а також до культури та самобутності інших народів. Це, в свою чергу, спричинило зростання популярності турів з етнографічними елементами. Тим не менш, етнографічний туризм залишається малодослідженою частиною сучасної індустрії туризму.

В статті проведено монографічний аналіз сутності та підходів до визначення поняття «етнографічний туризм». Розкрито особливості етнографічного туризму. Висвітлено відмінності етнографічного туризму серед таких видів туризму, як етнокультурний, етнічний, ностальгічний, етноосвітній, еколого-етнографічний та антропологічний. Визначено, що поняття етнографічного туризму є більш широким, на відміну від вищезазначених понять, і включає певні особливості кожного з цих видів туризму.

Запропоновано власне трактування поняття етнографічного туризму, згідно з яким етнографічний туризм – це вид туризму, що має суміжні ознаки з культурно-пізнавальним, етнічним, етнокультурним, ностальгічним, етнопізнавальним, еколого-етнографічним та антропологічним видами туризму, об'єкти якого часто збігаються, а основна мета – ознайомлення з етнокультурною спадщиною відвідуваної території.

етнографічний туризм, етнічний туризм, ностальгічний туризм, етнокультурний туризм, етнопізнавальний туризм, еколого-етнографічний туризм, антропологічний туризм

Постановка проблеми. У сучасному світі проблема збереження етнокультурної спадщини та різноманіття народів, етносів і племінних спільнот стоїть досить гостро. Процеси глобалізації, науково-технічного розвитку, зростання інформаційних навантажень сприяють інтеграції народів, що, в свою чергу, стає загрозою для їхньої самобутної культури. Не менший вплив мали і пандемія Covid-19, яка спричинила закриття кордонів на довгі місяці, і воєнне вторгнення на територію України, і природні та антропогенні катаклізми, з якими стикнувся світ за останні роки, що безповоротньо змінили туристичну індустрію.

Унаслідок серед споживачів туристичних послуг спостерігається підвищення уваги до своєї безпеки під час подорожей і збільшення інтересу як до свого коріння, культури та традицій, так і до культур й самобутності інших народів. Тому підвищується популярність турів етнографічного характеру. Часто етнографічні ресурси виступають, як атрактивний елемент під час турів інших видів туризму. Зі свого боку, етнографічний туризм, як окремий вид туризму, це досить нове віяння в туристичній галузі останніх років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням етнографічного туризму активно займаються вітчизняні та зарубіжні вчені й науковці. Зокрема, слід відзначити дослідження І. Кулаковської [8], М. Кляпа та Ф. Шандора [7], І. Бочана [1], в яких поняття етнографічного та етнічного туризму не розділяються і використовуються

як синоніми. У працях М. Харрона [20], П. Ван де Берг [24], Р. Вуда [26], Р. Макінтош та С. Гьольднер [21] головною метою етнографічного туризму виступає пізнання культури народу, відмінної від власної. При цьому А. Гаврилюк [2] головним завданням називає ознайомлення з етнографічною спадщиною певного народу, в тому числі власного. С. Болнік [17] під етнографічним туризмом має на увазі будь-яку екскурсію, яка фокусується в більшій мірі на людях і їх способі життя тощо. Втім, незважаючи на наявний інтерес з боку науковців до цього виду туризму, досі не сформовано його усталеного визначення, а його особливості та специфіка залишаються маловивченою частиною туристичної галузі.

Постановка завдання. Метою статті є розробка теоретичних підходів до визначення сутності та обґрунтувати поняття «етнографічний туризм», виокремлення його відмінностей від таких видів туризму, як етнокультурний, етнічний, ностальгійний, етно-пізнавальний, еколого-етнографічний та антропологічний.

Виклад основного матеріалу. В науковій літературі існують різноманітні трактування поняття «етнографічний туризм». Доволі часто даний вид туризму ототожнюють з такими термінами, як: «етнокультурний туризм», «етнічний туризм», «ностальгійний туризм», «етно-пізнавальний (або, як його ще називають, етно-екскурсійний) туризм», «еколого-етнографічний туризм». В зарубіжній науковій літературі зустрічається також таке поняття, як «антропологічний туризм (або туризм способу життя)». Але не зрозуміло чи є вищенаведені поняття синонімічними до досліджуваного поняття.

Найбільш близьким поняттям до «етнографічного туризму» є «етнокультурний туризм». В. Л. Петранівський та А. С. Лисик дають таке визначення етнокультурному туризму – «інтегрований спеціалізований вид туризму, який сформувався на стику туризмології, культурології, етнографії, туристичного краєзнавства і рекреації шляхом міждисциплінарного синтезу їх теоретико-методологічних і прикладних напрацювань» [12]. Таким чином, етнокультурний туризм – це сукупність різних видів туристичної діяльності, що обумовлені прагненням до пізнання різноманіття етнокультурної сфери.

Доволі часто поняття «етнічного туризму» в наукових працях ототожнюється з поняттям «етнографічний туризм». Так, наприклад, В. Ф. Кифяк визначає «етнічний туризм – як поїздки з метою побачень із рідними та близькими» [6]. На думку М. П. Кляпа та Ф. Ф. Шандора, «етнічний туризм (ностальгійний, етнографічний) являє собою різновид туризму, під час якого туристи відвідують місця свого історичного проживання» [7]. І. О. Бочан вважає «етнічний туризм специфічним видом людської діяльності, мотивований прагненням до пізнання регіональних природно-історичних і міжкультурних ресурсів, усвідомлення цінностей етнографічних груп у місцях їх компактного розселення» [1]. А вже І. М. Кулаковська зазначає, що «це вид подорожей, під час яких туристи знайомляться з певною етнічною групою населення, їх побутом, культурним складом, побутом тощо» [8].

Ще одним синонімічним поняттям до «етнографічного туризму, на думку деяких науковців, є «ностальгійний туризм». Вже згадані вище вчені М. П. Кляп та Ф. Ф. Шандор ностальгійний туризм прирівнюють до етнічного. Л. М. Кирилюк пов'язує «ностальгійний туризм» насамперед із «відвідуванням родичів, які проживають / проживати по різні боки державного кордону» [7].

Щодо етно-пізнавального (або етно-екскурсійного) туризму, то цей підвид туризму можна розглядати як подорожі для комплексного вивчення етнічних культур в історичній ретроспективі. Мотивація таких подорожей – любов до історії, археології, етнографічної спадщини, побуту населення різних територій [25].

Доволі часто етнографічний туризм уподібнюють до еколого-етнографічного туризму, метою якого є ознайомлення з самотньою культурою різних етнотериторіальних спільнот у звичному середовищі їх проживання. При цьому акцент у виборі об'єктів туристичного інтересу зазвичай робиться на традиційних і сучасних системах життєзабезпечення [25].

Варто зауважити, що дослідники Д. Гетц та В. Джеймісон поряд з терміном «етнографічний туризм» широко використовували поняття «аборигенський туризм (антропологічний туризм – туризм способу життя, корінний туризм)» [19]. Р. Батлер і Т. Хінч пояснювали «корінний туризм» як «туристичну діяльність, у якій беруть безпосередню участь корінні етнічні групи з метою дослідження або споглядання атрактивних ознак власної культури, від якої вони відійшли з огляду на ті або інші обставини» [18].

Крім того, деякі дослідники не виділяють етнографічний туризм, як окремий вид туризму, і вважають його частиною культурно-пізнавального туризму. Так, наприклад, науковці С.В. Дутчак, М.В. Дутчак «в підсегменті «пізнавальний туризм» принципом виділення видів туризму» вважають «характер (форму) надання послуги та використання туристичних об'єктів, що мають антропогенне походження або зв'язані з певною антропогенною діяльністю». До видів даного «підсегменту» автори відносять [3]:

- 1) міський туризм;
- 2) етнографічний туризм: знайомство з культурою, традиціями, народними ремеслами, способом життя населення певної території (країни, регіону, села, тощо);
- 3) історичний туризм: знайомство з місцями історичних подій певної території (регіону, країни, області, міста, вулиці, будинку), особистостями, які пов'язані з певними історичними подіями або відігравали визначну роль в історії певного регіону».

Р. В. Охридська-Олсон в своїй науковій праці також визначає етнографічний туризм, як один із підтипів культурно-пізнавального туризму [22].

Незважаючи на те, що поділ на подані дефініції є умовним, так як часто один і той же тур може комбінувати відразу кілька підвидів туризму, особливо при умові того, що їх ресурси часто перекликаються між собою і відрізняються тільки метою використання, ці поняття повинні бути чітко розмежовані.

Етнографічний туризм зі свого боку пов'язаний з наукою «Етнографія». В енциклопедії історії України [13] дається наступне визначення: «етнографія (ентологія, народознавство) – наука про етнокультурне розмаїття людства. Досліджує походження різних народів, їхню етнічну історію, розселення, особливості побуту та культури, етнопсихологічну своєрідність». Енциклопедія сучасної України пояснює етнографію, як «науку, що досліджує культурно-побутові особливості народів, їхнє походження, територіальне розміщення та міжетнічні взаємини» [4]. В Енциклопедії від Оксфордського університету [23] «етнографія – це наукове дослідження звичаїв, звичок і поведінки певних груп людей, яке зазвичай застосовується до племен або кланів людей у неписьменних суспільствах».

Щодо безпосередньо поняття «етнографічний туризм» вчені дають наступні визначення. За С. Болніком етнографічний туризм – це «особливий різновид культурного туризму, що під собою розуміє будь-яку екскурсію, яка фокусується в більшій мірі на людях, а не на природі, а також розкриває спосіб життя місцевого населення» [17].

Дослідник з Вашингтонського університету П. Л. Ван де Берг визначає етнографічний туризм, як форму туризму, де культурна екзотика місцевих жителів, є головною туристичною атракцією [24]. У працях Р. Є. Вуда етнографічний туризм – це

«пізнання культури, відмінної від власної культури туриста» [26]. А. М. Гаврилюк дає наступне визначення: «вид спеціалізованого туризму, що сприяє задоволенню духовних, психологічних, фізіологічних, соціальних потреб осіб, які подорожують, створює умови для ознайомлення з історико-культурною, етнографічною, духовною спадщиною певного етносу» [2].

Р. Макінтош та С. Гьольднер зазначають, що етнографічний туризм – це «поїздки з метою спостереження культурних проявів і способів життя екзотичних народів» [21].

За Л. Ф. Мелько «етнографічний туризм – це вид культурно-пізнавального туризму, метою якого є ознайомлення з етнографічним потенціалом певної території, елементами матеріальної та духовної культури» [9]. О. М. Мисяк визначає даний вид туризму, як «різновид туристичних подорожей, що здійснюються туристами до місць свого історичного проживання» [10], що робить це визначення досить близьким до ностальгічного туризму.

На думку І. Р. Пахолок, етнографічний туризм проявляється у «відвідуванні будь-якого туристичного регіону задля задоволення своїх матеріальних та духовних потреб» [11].

Вчені І. Петроман, С. Петроман, С. Бузату, Д. Марин, А. Думітреску та С. Статій в своїх працях зазначають, що етнографічний туризм є «видом туризму, в якому головна ціль для туриста – знайомство з «екзотичними» народами («екзотичні» в даному контексті – це ті, що проживають у віддалених від місця проживання туриста районах)» [16].

Українські науковці В. А. Смолій, В. К. Федорченко і В. І. Цибух дали визначення, як «поїздки, які організуються в місцях проживання нечисленних народів, що не мають в Україні свого національно-державного чи національно-адміністративного утворення» та «сприяють тіснішим зв'язкам, обмінам представників цих народів, включенню їх культури до світової культурної спадщини» [14].

Не менш цікавим є визначення за Л. М. Устименко, де етнографічний туризм виступає як «вид пізнавального туризму, основною метою якого є відвідування етнографічних об'єктів, що є історичною спадщиною народу, який проживав на даній території» [15].

С. Харрон і В. Вайдер описували етнографічний туризм як «подорож, мотивовану перш за все пошуком особистого, справжнього і іноді близького контакту з людьми, етнічна та/або культурна спадщина яких відрізняється від спадщини туриста» [20].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Люди завжди цікавилися своєю історією та культурою. В останні роки потяг до минулого свого народу, визначення та збереження культурної спадщини дедалі зростає. Це зумовлює поширення інтересу до етнографічного туризму та його популяризації у всьому світі. Результати проведеного монографічного аналізу сутності та підходів щодо визначення поняття «етнографічний туризм» дають змогу визначити, що воно є більш широким, на відміну від понять «етнокультурний туризм», «етнічний туризм», «ностальгічний туризм», «етно-пізнавальний туризм», «еколого-етнографічний туризм» та «антропологічний туризм», і включає ті чи інші особливості кожного з вищезгаданих видів туризму. Більшість дослідників визначає це поняття, як туристичну поїздку, мотивовану інтересом до культурної спадщини етнічних груп або територій, що збереглися до нашого часу.

Урахування наведених підходів та результати проведених власних досліджень дозволяють визначити «етнографічний туризм» як вид туризму, що має суміжні риси з

культурно-пізнавальним, етнічним, етнокультурним, ностальгічним, етно-пізнавальним, еколого-етнографічним та антропологічним видами туризму, об'єкти яких часто перекликаються, та головною метою якого є пізнання етнокультурної спадщини відвідуваної місцевості.

Зважаючи на актуальність питань збереження культурної спадщини в сучасних умовах, подальші дослідження мають бути спрямовані на визначення перспективних форм етнографічного туризму, аналіз його ресурсів та розвиток потенціалу.

Список літератури

1. Бочан І.О. Вступне слово про етнотуризм. *Розвиток етнотуризму: проблеми та перспективи* : зб. матер. Всеукр. наук.- практ. конф. молодих вчен., м. Львів, 2 берез. 2011 р. Львів, 2011. С. 1.
2. Гаврилюк А. М. Сучасний розвиток українського етнотуризму: зміна парадигми. *Науковий вісник Чернівецького Університету*. 2013. С. 56–62.
3. Дутчак С., Дутчак М. Деякі аспекти виділення сегментів спеціалізованого туризму та їх стан на території Чернівецької області. *Туристсько-краєзнавчі дослідження*. 1999. № 2. С. 123–136.
4. *Енциклопедія Сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua> (дата звернення: 18.05.2023).
5. Кирилюк Л. Нові (нетрадиційні) види туризму в Україні. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського*. 2008. С. 194–198.
6. Кифяк В. Ф. Організація туризму: Навчальний посібник. Чернівці : Кн. – XXI, 2008. 344 с.
7. Кляп М., Шандор Ф. Сучасні різновиди туризму: навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 334 с.
8. Кулаковська І. М. Розвиток етнічного туризму на Житомирщині в часи становлення державності України. Київ : Київський національний університету культури і мистецтв. 2012. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdakk/2012_3/26.pdf.
9. Мелько Л. Етнографічний туризм як складова культурно-пізнавального туризму. *Туризм у контексті сучасного виміру* : Зб. наук. пр., м. Київ. Київ, 2003. С. 61–65.
10. Мисяк О. М. Перспективи розвитку етнічного туризму в Україні. *Сучасні тенденції розвитку туризму* : Матеріали III Всеукр. науково-практ. конф., м. Миколаїв. Миколаїв, 2015. С. 68–71.
11. Пахолок І. Р. Етнографічний туризм як один із чинників економічного розвитку міста львова. *Інноваційна економіка*. 2021. Т. 1-2. С. 102–107. URL: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/725>.
12. Петранівський В., Лисик А. Етнокультурний і етнофестивальний туризм: теорія і практика. *Розвиток етнотуризму: проблеми та перспективи* : зб. матер. Всеукр. наук.- практ. конф. молодих вчен., м. Львів, 2 берез. 2011 р. Львів, 2011. С. 28–41.
13. Скрипник Г. *Енциклопедія історії України* / ред. В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. 3-тє вид. Київ : В-во "Наук. думка", 2005. 672 с. URL: <http://www.history.org.ua> (дата звернення: 18.05.2023).
14. Смолій В. А., Федорченко В. К., Цибух В. І. *Енциклопедичний словник – довідник з туризму*. Київ: Вид. дім «Слово», 2006. 372 с.
15. Устименко Л. *Основи туризмознавства* : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2011. 345 с.
16. A Religious and Ethnic Tourism Profile of Europe / I. Petroman et al. *Scientific Papers Animal Science and Biotechnologies*. 2011. Vol. 44, no. 2. P. 490–493.
17. Bolnick S. *Promoting the Culture Sector through Job Creation and Small Enterprise Development in SADC Countries: The Ethno-tourism Industry*. Geneva: International Labour Office, 2003. 79 с. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---ifp_seed/documents/publication/wcms_117681.pdf (дата звернення: 18.05.2023).
18. Bulter R. *Tourism and Indigenous Peoples* / ed. by R. Bulter. London : ITBP, 1996. 134 p.
19. Getz D., Jamieson W. *Rural tourism in Canada: issues, opportunities and entrepreneurship in aboriginal tourism in Alberta. The Business of Rural Tourism: International Perspectives* . – Toronto: International Thomson Business Press. 1997. P. 93–107.
20. Harron, S., Weiler B. *Review: Ethnic tourism. Special Interest Tourism*. London: Belhaven. 1992. P. 83–92.
21. McIntosh R. W., Goeldner C. R. *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. Wiley, 1990. 534 p.
22. Ohridska-Olson R. V. *Cultural Tourism: Definitions and Typology* – A Research Note. 2015. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3318843.
23. Oxford Reference. URL: <https://www.oxfordreference.com> (дата звернення: 18.05.2023).

24. Van den Berghe P. L., Keyes C. F. Introduction: tourism and re-created ethnicity. *Annals of Tourism Research*. 1984. Vol. 11, № 3. P. 342–352.
25. Wikiwand. Wikiwand. URL: <https://www.wikiwand.com/> (date of access: 15.06.2023).
26. Wood R. E. Ethnic tourism: the state and cultural changes in Southeast Asia. *Annals of Tourism Research*, Camden. 1984. P. 353–374.

References

1. Bochan, I.O. (2011). Vstupne slovo pro etnoturyzm [An introductory word about ethnotourism]. *Proceedings from Development of ethnotourism: problems and prospects '11: Zbirnyk materialiv Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi molodykh vchenykh (2 bereznya 2011 r.) – All-Ukrainian Scientific and Practical Conference of Young Scientists*. (pp. 28–41). Lviv [in Ukrainian].
2. Gavrilyuk, A.M. (2013). Cuchasnyy rozvytok ukrayins'koho etnoturyzmu: zmina paradyhmy [Contemporary development of Ukrainian ethnotourism: paradigm shift]. *Naukovyy visnyk Chernivets'koho Universytetu – Scientific Bulletin of Chernivtsi University*, 56–62 [in Ukrainian].
3. Dutchak, S., & Dutchak, M. (1999). Deyaki aspekty vydilennya sehmentiv spetsializovanoho turyzmu ta yikh stan na terytoriyi Chernivets'koyi oblasti. [Some aspects of the selection of segments of specialized tourism and their condition in the territory of Chernivtsi region]. *Turystsko-krayeznavchi doslidzhennya – Tourist and local studies*, Vol. 2, 123–136 [in Ukrainian].
4. Entsyklopediya Suchasnoyi Ukrayiny [Encyclopedia of Modern Ukraine]. (n.d.). *esu.com.ua*. Retrieved from <https://esu.com.ua> [in Ukrainian].
5. Kirilyuk, L. (2008). Novi (netradytsiyni) vydy turyzmu v Ukrayini [New (non-traditional) types of tourism in Ukraine]. *Naukovi zapysky Vinnyts'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. Kotsyubyns'koho – Scientific notes of the Vinnytsia State Pedagogical University named after M. Kotsyubynskyi*, 194–198 [in Ukrainian].
6. Kyfyak, V.F. (2008). *Orhanizatsiya turyzmu [Organization of tourism]*. Chernivtsi: Kn. – XXI [in Ukrainian].
7. Klyap, M., & Sandor, F. (2011). *Suchasni riznovydy turyzmu [Modern varieties of tourism]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
8. Kulakovska, I.M. (2012). *Rozvytok etnichnoho turyzmu na Zhytomyrshchyni v chasy stanovlennya derzhavnosti Ukrayiny [The development of ethnic tourism in Zhytomyr Oblast during the formation of Ukrainian statehood]*. Kyiv: Kyiv National University of Culture and Arts. Retrieved from http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdakk/2012_3/26.pdf. [in Ukrainian].
9. Melko, L. (2003). Etnohrafichnyy turyzm yak skladova kulturno-piznavalnoho turyzmu [Ethnographic tourism as a component of cultural and cognitive tourism]. *Proceedings from Tourism in the context of the modern dimension '03: Zbirnyk naukovykh prats – Collection of scientific papers*. (pp. 61–65). Kyiv [in Ukrainian].
10. Mysiak, O.M. (2015). Perspektyvy rozvytku etnichnoho turyzmu v Ukrayini [Prospects for the development of ethnic tourism in Ukraine]. *Proceedings from Modern trends in the development of tourism '15: Materialy III Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi – Materials of the 3rd All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*. (pp. 68–71). Mykolaiv [in Ukrainian].
11. Pakholok, I.R. (2021). Etnohrafichnyy turyzm yak odyin iz chynnykiv ekonomichnoho rozvytku mista L'vova [Ethnographic tourism as one of the factors of the economic development of Lviv]. *Innovatsiyina ekonomika – Innovative economy. Vol. 1-2*, 102–107. Retrieved from <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/725> [in Ukrainian].
12. Petranivskyy, V., & Lysyk, A. (2011). Etnokulturnyy i etnofestyvalnyy turyzm: teoriya i praktyka [Ethnocultural and ethnofestival tourism: theory and practice]. *Proceedings from Development of ethnotourism: problems and prospects '11: Zbirnyk materialiv Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi molodykh vchenykh (2 bereznya 2011 r.) – All-Ukrainian Scientific and Practical Conference of Young Scientists*. (pp. 28–41). Lviv [in Ukrainian].
13. Skrypnyk, H. (2005). *Encyclopedia of the history of Ukraine*. V.A. Smoliy (Eds.). NAS of Ukraine. Institute of History of Ukraine (Ed.). (3rd ed.). Kyiv: Scientific Opinion. Retrieved from <http://www.history.org.ua>
14. Smoliy, V.A., Fedorchenko, V.K., & Tsybukh V.I. (2006). *Entsyklopedychnyy slovnyk – dovidnyk z turyzmu [Encyclopedic dictionary - tourism guide]*. Kyiv: Ed. House "Slovo" [in Ukrainian].
15. Ustymenko, L. (2011). *Osnovy turyzmoznavstva [Basics of tourism science]*. Kyiv: Alterpress [in Ukrainian].

16. Petroman, I., Petroman, C., Buzatu, C., Marin, D., Dumitrescu, A., Statie, C., & Rus, I. (2011). A Religious and Ethnic Tourism Profile of Europe. *Scientific Papers Animal Science and Biotechnologies*, 44, 2, 490–493 [in English].
17. Bolnick, S. (2003). Promoting the Culture Sector through Job Creation and Small Enterprise Development in SADC Countries: The Ethno-tourism Industry. Geneva: International Labour Office. *ilo.org*. Retrieved from https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---ifp_seed/documents/publication/wcms_117681.pdf [in English].
18. Bulter, R. (1997). *Tourism and Indigenous Peoples*. R. Bulter (Ed.). London: ITBP.
19. Getz, D., & Jamieson, W. (1997). Rural tourism in Canada: issues, opportunities and entrepreneurship in aboriginal tourism in Alberta. *The Business of Rural Tourism: International Perspectives*, 93–107. Toronto: International Thomson Business Press [in English].
20. Harron, S., & Weiler B. (1992). Review: Ethnic tourism. *Special Interest Tourism*, 83-92 London: Belhaven [in English].
21. McIntosh, R.W., & Goeldner, C.R. (1990). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. Wiley [in English].
22. Ohridska-Olson, R.V. (2015). Cultural Tourism: Definitions and Typology – A Research Note. *papers.ssrn.com*. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3318843 [in English].
23. Oxford Reference. (n.d.). *oxfordreference.com*. Retrieved from <https://www.oxfordreference.com> [in English].
24. Van den Berghe, P.L., & Keyes C.F. (1984). Introduction: tourism and re-created ethnicity. *Annals of Tourism Research*. Vol. 11, 3, 342–352 [in English].
25. Wikiwand. *wikiwand.com* Retrieved from <https://www.wikiwand.com/> [in English].
26. Wood, R.E. (1984). Ethnic tourism: the state and cultural changes in Southeast Asia. *Annals of Tourism Research*, Camden, 353–374 [in English].

Mariana Semkiv, Graduate student

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine

Theoretical Approaches to Defining the Concept and Meaning of Ethnographic Tourism

Today, it is acute the issue of preserving ethno-cultural heritage and the diversity of peoples, ethnic groups and tribal communities. In addition to the processes of globalization, scientific and technical development and the growth of information loads, the Covid-19 pandemic, the military invasion of the territory of Ukraine, natural and anthropogenic cataclysms had no less impact on the tourism industry and on preserving the unique peoples' culture.

As a result, among consumers of tourist services, there are increased attention to their safety during travel and interest in their own roots, culture and traditions, as well as in the cultures and identity of other peoples. This, in turn, caused for popularity growth of tours with ethnographic elements. Nevertheless, ethnographic tourism is still an understudied part of the modern tourism industry.

That is why in the paper provides a monographic analysis of the essence and approaches to defining the concept of «ethnographic tourism». Also, there are revealed the peculiarities of ethnographic tourism. There have been highlighted differences of ethnographic tourism among such types of tourism as ethnocultural, ethnic, nostalgic, ethno-educational, ecological-ethnographic and anthropological. It was determined that the concept of ethnographic tourism is broader, unlike the above-mentioned concepts, and includes certain features of each of this types of tourism.

The author proposed his own interpretation of ethnographic tourism concept, according to which ethnographic tourism is a type of tourism that has adjacent features with cultural-cognitive, ethnic, ethno-cultural, nostalgic, ethno-cognitive, ecological-ethnographic and anthropological types of tourism, the objects of which often overlap, and the main purpose of which is to learn about the ethno-cultural heritage of the visited area.

ethnographic tourism, ethnic tourism, nostalgic tourism, ethnocultural tourism, ethno-cognitive tourism, ecological-ethnographic tourism, anthropological tourism

Одержано (Received) 21.05.2023

Прорецензовано (Reviewed) 24.05.2023

Прийнято до друку (Approved) 29.05.2023